Origen de replicación

Bioinformática 2025-2

Universidad de Sonora

8 de octubre de 2025

UNISON

Origen de replicación

¿Cómo encontrar un gato negro en un cuarto oscuro?

```
53###305))6·;4826)4#.)4#);806·;48#8^60))85;161;:#-8

†83(88)5·*†;46(;88·96·?;8)·*#(;485);5·***#2:-*#(;4956·2(5
--4)8^8·;4069285);)6*†8)4##;1(#9;48081;8:8#1;48*85;4
)485***528806·81(#9;48;(88;4(#?34;48)4#;1#(;:188;#?;
```

◆ロ > ◆昼 > ◆ 種 > ◆ 種 > ● ・ 釣 Q ()・

¿Cómo encontrar un gato negro en un cuarto oscuro?

```
53###305))6.;4826)4#.)4#);806.;48#8^60))85;161;:#-8

#83(88)5-#;46(;88-96-?;8)-#(;485);5-#2:-#(;4956-2(5
--4)8^8.;4069285);)6#8)4##;1(#9;48081;8:8#1;48#85;4
)485#528806.81(#9;48;(88;4(#?34;48)4#;1#(;:188;#?;
```

< □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ > < □ >

¿Cómo encontrar un gato negro en un cuarto oscuro?

```
53###305))6.THE26)H#.)H#)TE06.THE#E^60))E5T161T:#.E

#E3(EE)5.#TH6(TEE.96.?TE).#(THE5)T5.#2:.#(TH956.2(5
.—H)E^E.TH0692E5)T)6#E)H###T1(#9THE0E1TE:E#1THE#E5TH
)HE5#52EE06.E1(#9THET(EETH(#?3HTHE)H#T1#(T:1EET#?T
```

Contar k-meros

```
PatternCount(Text, Pattern)

count ← 0

for i ← 0 to |Text| - |Pattern|

if Text(i, |Pattern|) = Pattern

count ← count + 1

return count
```

K-meros más frecuentes

```
FrequentWords(Text, k)
    FrequentPatterns ← an empty set
    Count ← an array of length | Text|-k+1
    for i \in 0 to |Text| - k
        Pattern \leftarrow Text(i, k)
        Count(i) \leftarrow PatternCount(Text, Pattern)
    maxCount ← maximum value in array Count
    for i \leftarrow 0 to |Text| - k
        if Count(i) = maxCount
             add Text(i, k) to FrequentPatterns
    remove duplicates from FrequentPatterns
    return FrequentPatterns
```

Algo más eficiente...

ACG	CGT	GTT	TTT	TTC	TCA	CAC	TTA	TAC	CGG
3	2	2	3	1	1	1	1	1	1

Origen de replicación

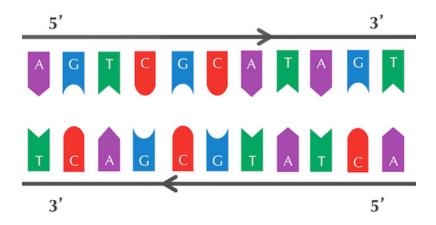
FrequencyTable

```
FrequencyTable(Text, k)
    fregMap ← empty map
    n \leftarrow |Text|
    for i \leftarrow 0 to n - k
         Pattern \leftarrow Text(i, k)
         if fregMap[Pattern] doesn't exist
             fregMap[Pattern]← 1
         else
            fregMap[pattern] +fregMap[pattern]+1
    return freqMap
```

BetterFrequentWords

Resultados en el Ori de Vibrio Cholerae

¿Podemos utilizar otro patrón?

Nuevamente, el Ori de Vibrio Cholerae

Origen de replicación

atcaatgatcaacgtaagcttctaagcATGATCAAGgtgctcacacagtttatccacaac cggaaagATGATCAAGagaggatgatttcttggccatatcgcaatgaatacttgtgactt gtgcttccaattgacatcttcagcgccatattgcgctggccaaggtgacggagcgggatt acgaaagcatgatcatggctgttgttctgtttatcttgttttgactgagacttgttagga tagacggtttttcatcactgactagccaaagccttactctgcctgacatcgaccgtaaat tgataatgaatttacatgcttccgcgacgatttacctCTTGATCATcgatccgattgaag atcttcaattgttaattctcttgcctcgactcatagccatgatgagctCTTGATCATgtt tccttaaccctctattttttacggaagaATGATCAAGctgctgctCTTGATCATcgtttc

UNISON

Nuevo problema: localización de los 9-meros.

No solamente nos interesa ahora saber el número de veces que aparece un k-mero, si no donde. Tenemos ahora un nuevo problema computacional:

"Dada una cadena *Genome* y un patrón *Pattern*, encontrar todas las posiciones en las cuales se presenta *Pattern*.

◆□▶ ◆御▶ ◆差▶ ◆差▶ ○差 ○夕@@

Otro caso: Thermotoga Petrophila

aactctatacctcctttttgtcgaatttgtgtgatttatagagaaaatcttattaactga aactaaaatggtaggtttGGTGGTAGGttttgtgtacattttgtagtatctgatttttaa ttacataccgtatattgtattaaattgacgaacaattgcatggaattgaatatatgcaaa acaaaCCTACCACCaaactctgtattgaccattttaggacaacttcagGGTGGTAGGttt agattctacaacgctgttttaatgggcgttgcagaaaacttaccacctaaaatccagtat ccaagccgatttcagagaaacctaccacttacctaccacttaCCTACCACCcgggtggta agttgcagacattattaaaaacctcatcagaagcttgttcaaaaatttcaatactcgaaa CCTACCACCtgcgtcccctattatttactactactaataatagcagtataattgatctga

Un nuevo enfoque

Definición. Sean L, k dos números naturales. Decimos que un k-mero Pattern forma un (L, t)-grupo dentro de una cadena Genoma si existe una subcadena de longitud L dentro de Genoma en el cual aparece Pattern por lo menos t veces.

Ejemplo

El 4-mero TGCA forma un (25,3)-grupo en la siguiente cadena: gatcagcataagggtccCTGCAATGCATGACAAGCCTGCAGTtgttttac

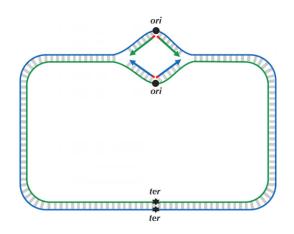
Nuevo problema computacional

Encontrar grupos. Dada una cadena *Genoma* y tres números naturales k, L y t, encontrar todos los distintos k-meros que forme (L,t)-grupos dentro de *Genome*

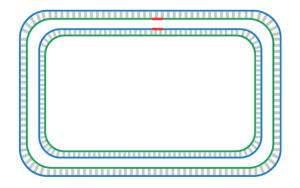
Algoritmo FindClumps

```
FindClumps(Text, k, L, t)
    Patterns ← an array of strings of length 0
    n ← |Text|
    for every integer i between 0 and n - L
        Window ← Text(i, L)
        freqMap \leftarrow FrequencyTable(Window, k)
        for every key s in freqMap
            if freqMap[s] \ge t
                append s to Patterns
    remove duplicates from Patterns
    return Patterns
```

Recordando el proceso de replcación

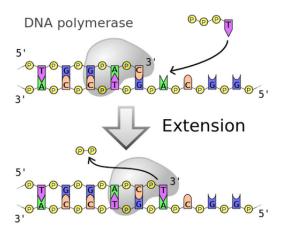

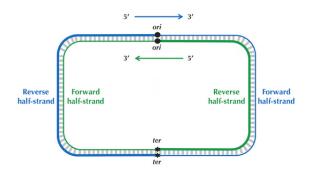
Recordando el proceso de replcación

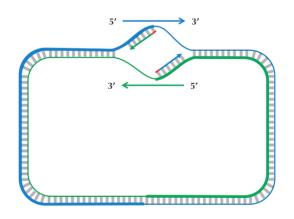

Origen de replicación

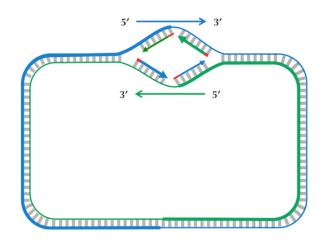
ADN Polimerasa

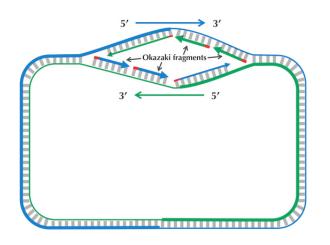

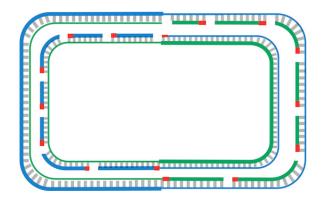

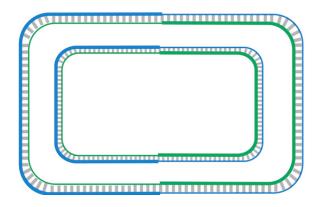

Origen de replicación

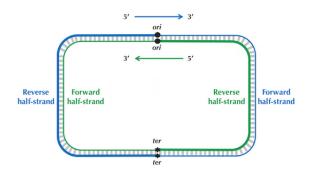

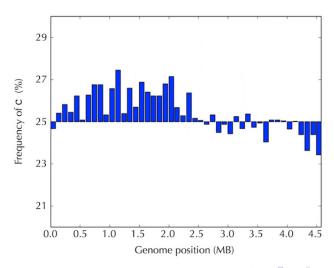

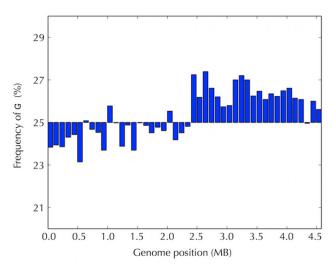

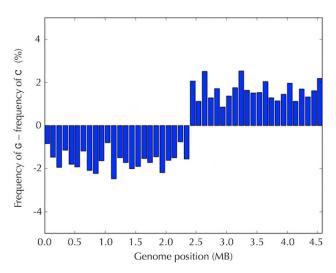
UNISON

Origen de replicación

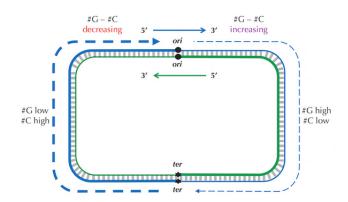

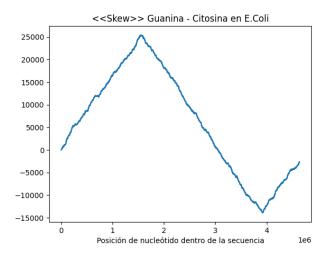

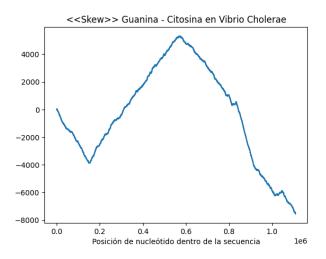
	#C	#G	#A	#T
Entire strand	427419	413241	491488	491363
Reverse half-strand	219518	201634	243963	246641
Forward half-strand	207901	211607	247525	244722
Difference	+11617	-9973	-3562	+1919

GC Skew de E. Coli

GC Skew de Vibrio Cholerae

Nuevo problema computacional

Dada una cadena de ADN *Genome* encontrar donde el diagrama GC Skew obtiene su valor mínimo (global o local).

¿A que me refiero con mínimo global y local?

Un detalle...

aatgatgatgacgtcaaaaggatccggataaaacatggtgattgcctcgc ataacgcggtatgaaaatggattgaagcccgggccgtggattctactcaa ctttgtcggcttgagaaagacctgggatcctgggtattaaaaagaagatc tatttatttagagatctgttctattgtgatctcttattaggatcgcactg ccctgtggataacaaggatccggcttttaagatcaacaacctggaaagga tcattaactgtgaatgatcggtgatcctggaccgtataagctgggatcag aatgaggggttatacacaactcaaaaactgaacaacagttgttctttgga taactaccggttgatccaagcttcctgacagagttatccacagtagatcg cacgatctgtatacttatttgagtaaattaacccacgatcccagccattc ttctgccggatcttccggaatgtcgtgatcaagaatgttgatcttcagtg

Un detalle...

atcaATGATCAACgtaagcttctaagcATGATCAAGgtgctcacacagtttatccacaac cggaaagATGATCAAGagaggatgatttcttggccatatcgcaatgaatacttgtgactt gtgcttccaattgacatcttcagcgccatattgcgctggccaaggtgacggagcgggatt acgaaagCATGATCATggctgttgttctgtttatcttgttttgactgagacttgttagga tagacggtttttcatcactgactagccaaagccttactctgcctgacatcgaccgtaaat tgataatgaatttacatgcttccgcgacgatttacctCTTGATCATcgatccgattgaag atcttcaattgttaattctcttgcctcgactcatagccatgatgagctCTTGATCATgtt tccttaaccctctattttttacggaagaATGATCAAGctgctgctCTTGATCATcgtttc

Otro problema

Dada una cadena *Genome*, patrón *Pattern* y $d \in \mathbb{N}$ encontrar todas las posiciones de aquellas observaciones que aparezcan como subcadenas en *Genome* tales tengan, a lo más, d diferencias con *Pattern*.